

กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควน

สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน

อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา **สำเนาถูกต้อง**

(นางสาวมัชสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

การละเล่นพื้นบ้านไทย

การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาอารมณ์สุข สนุกสนาน การละเล่นพื้นบ้านของไทย เป็นกิจกรรมที่ยอมรับร่วมกันในสังคมว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการ ถ่ายทอด จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่เน้น ความสนุกสนานไม่เน้นการ แพ้ชนะ จึงมีคุณค่าและมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมโดยเฉพาะกับเด็กเล็กซึ่งเป็นที่รวม ทั้งเป็น การ เชื่อมโยงประสบการณ์ทางสังคมให้กับเด็ก ทำให้เด็กไทยประสบความสำเร็จในการเล่นจนเกิดความภาคภูมิใจ ในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก รู้จักการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการรอย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเป็นผู้นำผู้ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นผลที่ จะเกิดโดยตรงจากการละเล่นของเด็ก ที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ ที่ต้อง เสริมสร้างพัฒนาการให้พร้อมในการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการละเล่นพื้นบ้านไทย

คำว่า “การละเล่น” ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าให้ความหมายไว้แตกต่างกัน มากมาย ดังนี้ พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมาย ของคำว่า “การละเล่น” “เล่น” และ “พื้นบ้าน” ไว้ดังนี้

“การละเล่น” หมายถึง มหรสพการแสดงต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนาน รื่นเริง

“พื้นบ้าน” หมายถึง เฉพาะถิ่น เช่น ของพื้นบ้าน มักใช้เข้าคู่ กับคำ พื้นเมือง เป็น พื้นบ้านพื้นเมือง

“เล่น” หมายถึง ทำเพื่อสนุกหรือผ่อนคลาย

ความเป็นมาของการละเล่นพื้นบ้านไทย

การเล่นของไทยมีมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ ที่ไม่มีทราบชัดเจนว่าเมื่อไหร่ มีแต่การสันนิษฐานกันตาม ประวัติศาสตร์และหลักฐานที่ปรากฏตามที่มีการจารึกกันไว้เท่านั้น ซึ่งปรากฏหลักฐานว่ามีมาแต่สมัยกรุง สุโขทัย จากข้อความในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง และหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือวรรณคดีและภาพ จิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งมีการสืบทอดวิธีเล่นกันมาอย่างต่อเนื่อง และปรับให้เข้ากับแต่ละยุคสมัย โดยการละเล่นของ ไทย ได้สอดแทรกไปกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยในสมัยก่อน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงควบคู่กันไป กับการทำงาน ทั้งในชีวิตประจำวัน และเทศกาลงานบุญ ตามระยะเวลาแห่งฤดูกาล

ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านไทย

การละเล่นพื้นบ้านเป็นการเล่นที่สืบทอดกันมาแต่โบราณโดยเฉพาะเด็ก ๆ จะนิยมเล่นกันมาก เด็ก สมัยก่อนจะเรียนรู้การละเล่นโดยไม่มี การเรียนการสอน การละเล่นพื้นบ้านไม่ว่าของภาคใดล้วนเป็นประโยชน์ เพราะการละเล่นทำให้เด็กได้เคลื่อนไหว ได้ออกกำลังกาย เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว ฝึกความอดทน ฝึกการ เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ฝึกการสังเกต มีปฏิภาณไหวพริบ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ พร้อมทั้งเกิดความ สนุกสนาน การละเล่นจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของเด็ก ในปัจจุบันโรงเรียน ควรที่จะนำเอากการละเล่นพื้นบ้าน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้โดยเฉพาะ (นางสาวมัยสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

การเล่นพื้นบ้านควรให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และอนุรักษ์ไว้ซึ่งการเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมรู้จักความ
ยุติธรรม รู้จักการให้การรับและช่วยพัฒนากล้ามนื้อส่วนต่าง ๆ ให้เจริญเติบโต ผ่อนคลายความตึงเครียด

การเล่นของเด็ก การเล่นเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้
สังเกต ได้มีโอกาสทดลอง สร้างสรรค์ความคิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นมีอิทธิพล และมีผลต่อ
การเจริญเติบโตของเด็กช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา จะเห็นได้ว่าการเล่น
พื้นบ้านไทยมีคุณค่า มีความสำคัญ และมีประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญ
ของชาติ เพื่อที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพในอนาคต การเล่นพื้นบ้านไทยนี้ เป็นสิ่งที่บอกถึงเอกลักษณ์
ความเป็นไทย การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน ได้เล่นการเล่นพื้นบ้านไทย ยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
ของไทยให้สืบไปด้วย

สำเนาถูกต้อง

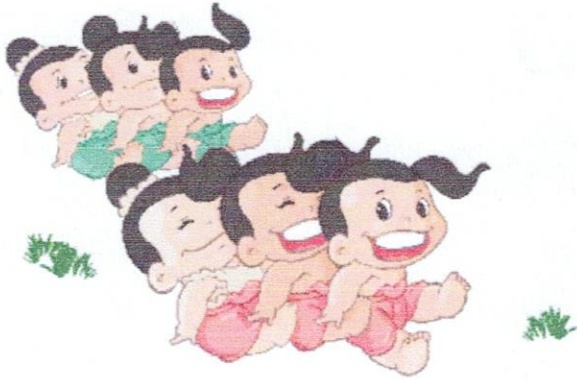
(นางสาวมัยสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

แข่งเรือบก

วิธีเล่น จัดให้มีผู้เล่นทีละ ๑๐ คน นั่งเรียงแถวตอนโดยให้คนที่นั่งอยู่ข้างหลัง ใช้ขารัดเอาคนข้างหน้าต่อกัน

ไปเรื่อย ๆ จนครบคน เมื่อเริ่มการเล่น กรรมการจะให้สัญญาณ โดยแต่ละทีม ต้องพยายามกระโดดตัวไปข้างหน้า ให้เร็วที่สุด โดยห้ามไม่ให้ขาหลุดจากเอาคนข้างหน้า (ถ้าหลุด กรรมการจะทำโทษให้หยุดพักไป ๓ วินาทีจึงจะเริ่มใหม่ได้) ทีมที่เข้าเส้นชัยเร็วที่สุด เป็นผู้ชนะ

ประโยชน์ เป็นการออกกำลังกาย สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

สำเนาถูกต้อง

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Maysuri Jintara'.

(นางสาวมัชสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาราชการแทน

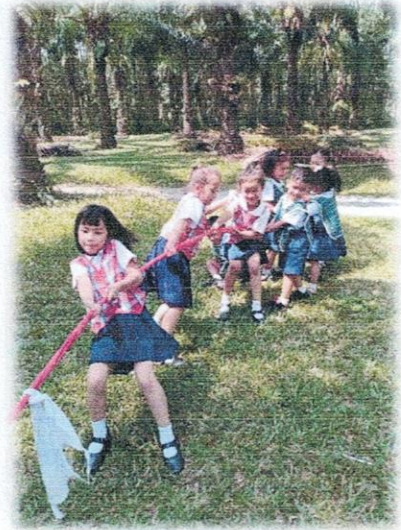
ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชักเย่อ

วิธีเล่น แบ่งผู้เล่นออกเป็น ๒ ฝ่าย แต่ละฝ่ายจะมีจำนวนเท่า ๆ กันหรือกำลังพอ ๆ กัน มักใช้เชือกขนาดพอ
กำรอบ ยาวพอที่จะให้ผู้เล่นทั้ง ๒ ฝ่ายเรียง
แถวจับได้ โดยมีที่ว่างระหว่างกลางเหลือไว้
ประมาณ ๒ เมตร กลางเชือกคาดด้วยผ้า
หรือใช้สีป้ายเป็นเครื่องหมายไว้ วางกึ่งกลาง
เชือกไว้บนพื้นที่มีเส้นขีดกลางเป็นเส้นแบ่ง
เขตแดน เมื่อกรรมการให้สัญญาณ ผู้เล่นทั้ง
๒ ฝ่าย ต่างก็จะพยายามดึงเชือกให้กึ่งกลาง
ของเชือกเข้ามาในแดนของตนถ้าฝ่ายใดสามารถดึงกึ่งกลางเชือกเข้ามาในแดนของตนได้ ถือว่าชนะตามปกติ
จะแข่งกัน ๓ ครั้ง ฝ่ายที่ชนะ ๒ ใน ๓ ครั้งถือว่าชนะเด็ดขาด

ประโยชน์ เป็นการออกกำลังกาย สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

สำเนาถูกต้อง

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Maysuri Jindara'.

(นางสาวมัยสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

งูกินหาง

วิธีเล่น ผู้เล่นแบ่งเป็น ๒ พวก คือ หญิงพวกหนึ่ง ชายพวกหนึ่ง ยืนเรียงกัน เข้าเป็นแถว ชายอยู่หน้า หญิงอยู่ข้างหลัง หรือจะเล่นพวกเดียวกันก็ได้เมื่อยืน เรียงกันแล้วต่างจับเอวกันต่อ ๆ ไป คนหนึ่งหน้าที่สุดเป็นงู เมื่อจับกันแล้ว คนหน้าก็ออกเดินวนไปเวียนมาระหว่างวงจะต้องร้องว่า “กินหัวกินหาง กินกลางตลอดตัว” แล้วโอบเลี้ยวไปจับคนท้าย คนท้ายจะต้องคอยหนี แต่จะปล่อยจากเอวคนหน้าไม่ได้ ถ้าหนีไม่ทันถูกจับได้เป็นผู้ตาย แล้วแต่จะปรับกันอย่างไร คือ จะถูกรำ หรือทำอะไร แล้วแต่สัญญากัน

ประโยชน์ เพื่อหัดให้เป็นผู้มีไหวพริบที่รู้จักหนีที่ไล่

สำเนาถูกต้อง

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'มัยสุรี'.

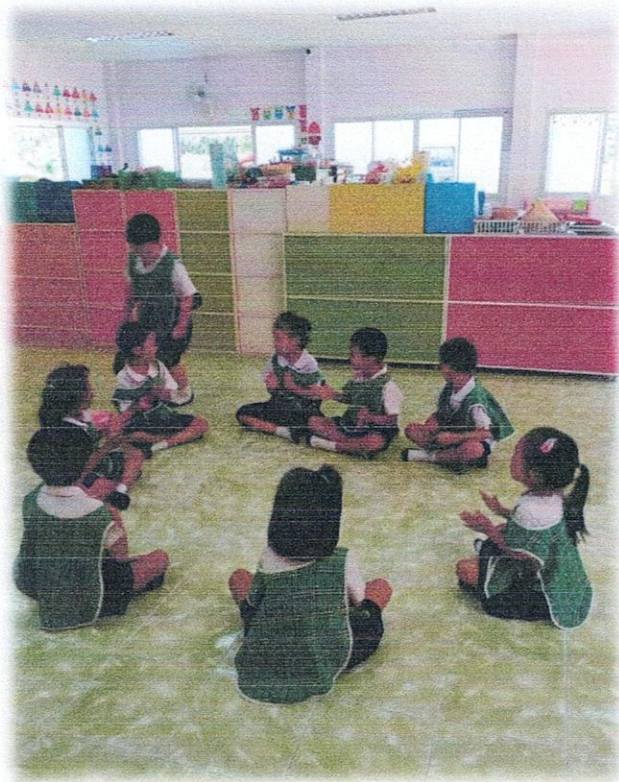
(นางสาวมัยสุรี จิงตารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

มอญซ่อนผ้า

วิธีเล่น เลือกผู้เล่นคนหนึ่งเป็นมอญถือผ้าไว้ ส่วนคนอื่นๆ นั่งล้อมวงกัน แล้วตบมือร้องเพลง “มอญซ่อนผ้า ตึกตอกอยู่ข้างหลัง ไวโน้นไวนี้ ฉันทจะตีกันเธอ” คนเป็นมอญจะเดินวนอยู่นอกวง พอเห็นคนนั่งคนใดเปลือกก็ทิ้งผ้าไว้ข้างหลังคนนั้นแล้วเดินต่อไป ถ้ามอญเดินมาถึงอีกครั้งผู้นั้นยังไม่รู้ตัวมอญก็คว้าผ้าไล่ตี ผู้ที่เป็นมอญก็ถือผ้าเดินวนไปวางผ้าคนอื่นต่อไป แต่ถ้าคนถูกวางผ้ารู้ตัวก็จะคว้าผ้าไล่ตีมอญ จนกระทั่งมอญลงไปในงัแทนที่ คนที่ถือผ้าก็เป็นมอญต่อไป

ประโยชน์ ทำให้เกิดความรื่นเริงในหมู่คณะเป็นการออกกำลังกายให้ร่างกายแข็งแรง โดยวิธีวิ่ง เกิดไหวพริบโดยวิธีถูกซ่อนผ้า รู้จักระเบียบโดยวิธีนั่ง

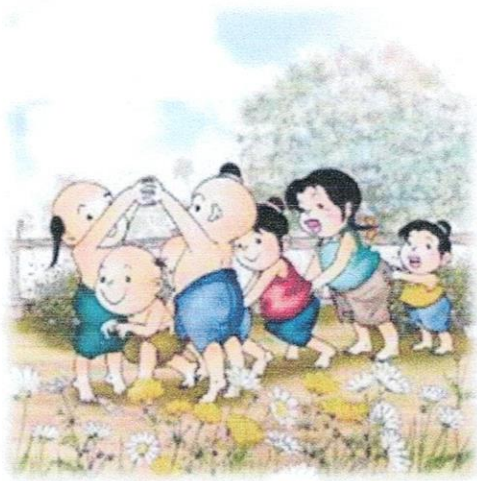

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวมัชสุรี จิงดารา)

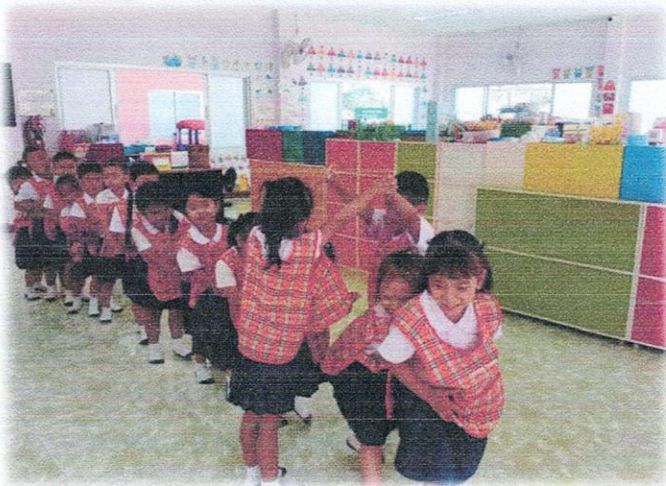
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

รี้ข้าวสาร

วิธีเล่น ใช้คนสองคนจับมือกันเข้าทั้งสองมือยื่นหันหน้าหากัน มือที่จับชูขึ้นพ้นหัว ทำคล้ายขุมประตู่ผู้เล่นนอกนั้นยืนเรียงกัน เข้าจับเอวกันเดินลอดประตู่ที่ว่านี้ ปากก็ร้อง“รี้ข้าวสารสอง ทะนานข้าวเปลือกเลือกฆ้องโบลาน พานคนข้างหลังไว้” ผู้เป็น ประตู่จะต้องคอยระวังคำว่า พานคนข้างหลังไว้จะต้องลดมือลง เอาเมื่อนั้นคล้องคนข้างหลังไว้คนอยู่หลังจะต้องรีบหนีผ่านไป ให้ได้ถ้าถูกเขาพานไว้ต้องตาย ผู้ตายถูกลงโทษให้รำ

ประโยชน์ เพื่อฝึกหัดความว่องไวของผู้ที่เป็นขุมประตู่และผู้ อยู่ท้ายแถว

(นางสาวมัชสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ ศึกษาราชการแพ
ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

เป่ากบ

วิธีการเล่น เป่ากบ เป็นการเล่นอย่างหนึ่งของเด็ก เล่นกันทั้งเด็กชายและหญิง ผู้เล่นมีจำนวน ๒ คน หรือเป็นทีมก็ได้ สถานที่เล่น ในที่ร่ม ใช้พื้นที่เรียบ ๆ เช่น พื้นซีเมนต์ พื้นกระดาน หรือพื้นโตะ ซึ่งผู้เล่นจะเอายางเส้น (ยางวง) จะเป็นวงเล็กหรือวงใหญ่ หรืออาจจะเป็นวงสีต่าง ๆ อยู่ที่ความชอบ ได้แก่ สีเขียว สีแดง สีส้ม น้ำตาล เป็น

ต้นนำมาวางบนพื้นคนละ ๑ เส้น ให้อยู่ห่างกันประมาณ ๑ ฟุต ผู้เล่นจะผลัดกันเป่ายางเส้น (ยางวง) ของตนไปข้างหน้าทีละน้อย ๆ จนยางเส้นทั้งสองมาอยู่ใกล้กัน ผู้เล่นคนใดเป่าให้ยางเส้นของตนไปทับยางเส้นของฝ่ายตรงข้ามได้ก็จะเป็นผู้ชนะ ฝ่ายแพ้จะต้องจ่ายรางวัลให้กับผู้ชนะ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นยางเส้น (ยางวง) แต่อาจให้รางวัลอื่น ๆ ก็ได้ ตามแต่จะตกลงกัน

ประโยชน์ ทำให้เกิดความสนุกสนาน ฝึกการรู้จักกำหนดจังหวะและระยะเวลา ฝึกสังเกต ไหวพริบในการเป่าของคู่ต่อสู้ ต่อสู้ ซึ่งจะเป่าเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เด็กรู้จักคิดให้รอบคอบก่อนที่จะเป่า

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวมัชสุรี จิงดารา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม